

"שְׁמוּחָה לָאִישׁ"

עַל

יְמֵי הַפּוּרִים

מֵאֵת רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
הָאִי"ש אַשֶׁר עַל הָעֵדָה

מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַה"צ
רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לָעֶזֶר שְׁלִיט"א

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
יַבְנְאֵל

א

הִנֵּה יֵשׁ לוֹמַר עַל דֶּרֶךְ הָרֶמֶז, שֶׁהַקַּיִץ מְקַבֵּל אֶת עִקַּר חִיּוּתוֹ מֵהַשְּׁלֹשָׁה רְגָלִים, פֶּסַח שָׁבוּעוֹת וְסֻכּוֹת, שֶׁכֻּלָּם חָלִים מֵחֹדֶשׁ נִיסָן וְעַד חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, שֶׁהֵם בְּחִינַת חָדְשֵׁי הַקַּיִץ, וְהֵם הַלֵּב שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן ל), **אֲבָל** בַּחֹרֶף **לֹא חָל** אֶחָד מִשְּׁלֹשֶׁת הָרְגָלִים, שֶׁהֵם מִדְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא חָלִים חֲנֻכָּה וּפוּרִים, שֶׁהֵם יָמִים טוֹבִים מִדְּרַבָּנָן, וְנִתְּנוּ לָנוּ גַּם בִּימֵי גָּלוּתֵנוּ (עַיֵּן הֵיטֵב לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ד).

וְלָכֵן הַמִּלָּה "**חוֹרֶף**" הִיא רָאשֵׁי תֵּבוֹת **חֲנֻכָּה פּוּרִים**, כִּי הַחוֹרֶף מְקַבֵּל אֶת עִקַּר חִיּוּתוֹ וַחֲמִימוּתוֹ מִשְּׁנֵי הַיָּמִים טוֹבִים הַלָּלוּ, **וְדוֹ"ק**.

ב

הִנֵּה הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה, בֵּין בַּלַּיְלָה וּבֵין בַּיּוֹם, הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ קֹדֶם קְרִיאָתָהּ, הִיא בִּרְכַּת "עַל מִקְרָא מְגִלָּה" (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים סִימָן תקצב סָעִיף א).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי מַה שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה יד.): 'קְרִיָּיתָא זוֹ הַלַּיְלָא', הַיְנוּ שֶׁאֵין אוֹמְרִים "הַלֵּל" בְּפוּרִים, כִּי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, שֶׁבָּהּ מְבֹאָר גֹּדֶל הַנֵּס, נֶחְשֶׁבֶת כְּאֶמְירַת הַלֵּל, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן שַׁפִּיר הַמִּלָּה "**מְגִילָּה**" עִם הַכּוֹלֵל עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **זוֹ הַלַּיְלָא**, כִּי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה נֶחְשֶׁבֶת כְּאֶמְירַת הַלֵּל, וּבִרְכַּת "עַל מִקְרָא מְגִלָּה" נֶחְשֶׁבֶת כִּבְרָכַת "לִקְרֹא אֶת הַהַלֵּל", **וְדוֹ"ק**.

ג

הִנֵּה אָנוּ אוֹמְרִים (פִּיּוּט "שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב"): **'אָרוּר הָמָן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְּדִי, בָּרוּךְ מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי, אֲרוּרָה זֶרֶשׁ אֵשֶׁת מַפְחִידִי, בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי'**, וְלִכְאוֹרָה, הַלָּשׁוֹן "בַּעֲדִי" צְרִיכָה בֵּאוּר, כִּי מַה עִנְיָנָהּ לְכָאן?

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי מַה שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תַּנְחוּמָא וַיְחִי סִימָן יד; הוּבָא בְּרַשִׁ"י שְׁמוֹת מט, כז): 'בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף, מְדַבֵּר בְּאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה. בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד, וָיָבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לִשְׁתּוֹת (אֶסְתֵּר ז, א). וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל, וַיִּתְלוּ

אֶת הָמָן (שָׁם י). מַה כְּתִיב אַחֲרָיו, בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת בֵּית הָמָן (שָׁם ח, א)', עַיֵּן שָׁם. נִמְצָא, שֶׁהַפָּסוּק "בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד" נֶאֱמַר עַל אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמָרְדְּכַי הַיְהוּדִי, שֶׁהָיוּ מִבְּנֵי בָּנָיו שֶׁל שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה מִשֵּׁבֶט בִּנְיָמִין.

וְהִנֵּה הַמִּלָּה "עַד" הִיא מִלְּשׁוֹן שָׂלָל וּבִזָּה, הֵן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה לג, כג): "אָז חָלַק עַד שָׁלָל", וְהֵן בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר לא, יא): "וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשָּׁלָל", וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס: 'וּשְׁבוֹ יָת כָּל עֲדָאָה'.

וְעַל פִּי זֶה יֵשׁ לְהַמְתִּיק אֶת הַלָּשׁוֹן "**בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי**", "בַּעֲדִי" כְּמוֹ "עִם הָעֲדִי", הַיְנוּ עִם הַשָּׁלָל שֶׁל אוֹיְבֵיהֶם, שֶׁהוּא בֵּית הָמָן, **וְדו"ק** (וּבְמָקוֹם אַחֵר פֵּרַשְׁנוּ עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל (שְׁמוֹת לג, ו): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב", עַיֵּן שָׁם).

ד

"**וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָ"ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר**" (שְׁמוֹת יז, טז), וְהַמִּלִּים "**מִדֹּר דֹּר**" הֵן נוֹטָרִיקוֹן "**מָר דְּרוֹר**" (שָׁם ל, כג), וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (חוּלִּין קלט:): שֶׁמֵּהַפָּסוּק הַזֶּה יָשְׁנוֹ רֶמֶז לְמָרְדְּכַי מִן הַתּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם.

וְעִקַּר הַטַּעַם שֶׁמָּרְדְּכַי הַצַּדִּיק מְרֻמָּז בַּפָּסוּק הַזֶּה, כִּי עִקַּר מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק הָיְתָה עַל יָדוֹ, וְלָכֵן הַמִּלִּים "**מִדֹּר דֹּר**" בְּגִימַטְרִיָּא עוֹלוֹת כְּמִנְיָן **עַל יְדֵי מָרְדְּכַי הַיְהוּדִי** עִם תּוֹסֶפֶת הָאוֹת יו"ד, שֶׁהִיא מְרֻמֶּזֶת עַל נְקֻדַּת הַצַּדִּיק, קוֹצָא דְּאוֹת דָּל"ת (עַיֵּן תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר תִּקּוּן כא נה:), הַמְבַטֵּל אֶת כָּל הַיְּשׁוּת וְהַגַּאֲוָה שֶׁל הָמָן עֲמָלֵק (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן י), וְכֵן עוֹלוֹת בְּגִימַטְרִיָּא גַּם כְּמִנְיָן **מָרְדְּכַי הַדַּסָּה הַמַּלְכָּה**, **וְדו"ק**.

ה

"**וְשָׂחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם**" (שְׁמוֹת ל, לו).

וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה מִכָּאן יֵשׁ רֶמֶז לְמַה שֶּׁעוֹשִׂים שְׂחוֹק וְלֵיצָנוּת מֵהָמָן בְּפוּרִים, וְכֵן מַכִּים בְּגִילָה בְּשָׁעָה שֶׁמַּזְכִּירִים אֶת שְׁמוֹ, עַל דֶּרֶךְ הַכָּתוּב (מִשְׁלֵי י, ז): "וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב" (עַיֵּן בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה מט סִימָן א; רָמ"א בַּהֲגָה אוֹרַח חַיִּים סִימָן תרצ סָעִיף יז וְעוֹד).

וְזֶהוּ "**וְשָׂחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק**", וְהַמִּלָּה "וְשָׂחַקְתָּ" הִיא מִלְּשׁוֹן שְׂחוֹק וְלֵיצָנוּת, וְהַמִּלָּה "**מִמֶּנָּה**" הִיא אוֹתִיּוֹת **מֵהָמָן**, וְהַמִּלָּה "הָדֵק" הִיא מִלְּשׁוֹן כְּתִישָׁה וַהֲדִיקָה, הַיְנוּ שֶׁעוֹשִׂים שְׂחוֹק וְלֵיצָנוּת הַרְבֵּה מֵהָמָן, וְגַם מַכִּים וּמוֹחִים בְּשָׁעָה שֶׁמַּזְכִּירִים אֶת שְׁמוֹ.

וְזֶה קָשׁוּר לְהַעֲלָאַת הַקְּטֹרֶת, שֶׁהִיא עֲלִיַּת הַשִּׂמְחָה וְהַכְנָעַת הַקְּלִפּוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן כד), כִּי מוּבָא בַּסְּפָרִים: שֶׁמָּרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר נִקְרָאִים עַל שֵׁם תִּקּוּן הָרֵיחַ וְהַקְּטֹרֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל, כג): "מָר דְּרוֹר", וּמִתַּרְגְּמִינַן

מֵירָא דַּכְיָא' (עין חוּלִין קלט:), וְ"הַדַּסָּה הִיא אֶסְתֵּר" (אֶסְתֵּר ב, ז), וְכֵן הַמִּלָּה "שׁוֹשַׁנָּה" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן אֶסְתֵּר (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב סִימָן עד), וְהַתְּפִלּוֹת וְהַצְּעָקוֹת שֶׁלָּהֶם הָיוּ בִּבְחִינַת 'מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים' (עַיֵּן שַׁבָּת אֲמֶת לְפוּרִים תרמ"ח ד"ה בְּעִנְיַן קְבִיעוּת), וְלָכֵן גַּם כָּאן הָרָמְז "**וְשָׂמַחְתָּ מֵהָמָן הֶדֵק**".

וְעַל פִּי זֶה יוּבַן מַה שֶּׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֵיתוֹת ו:): '**נוֹתֵן אוֹתָהּ לַמַּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְשׂוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַּקָּה מִן הַדַּקָּה**', כִּי יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא כְּמוֹ פּוּרִים, שֶׁבּוֹ מִתְרַבָּה הַשִּׂמְחָה מְאֹד (עַיֵּן תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר תִּקּוּן כא נז:), וְכֵן חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה פָּרָשָׁה א): שֶׁאֵין שִׂמְחָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן כְּשֶׁהַכֹּהֵן הֵכִין אֶת הַקְּטֹרֶת, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲלִיַּת הַשִּׂמְחָה, בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, הוּא הָיָה דַּיְקָא '**שׁוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה**', כִּי הַמִּלָּה "שׁוֹחֲקָן" הִיא מִלְּשׁוֹן שְׂחוֹק וְשִׂמְחָה, וְהַמִּלָּה "**יָפֶה**" הִיא רָאשֵׁי תֵּבוֹת **יוֹם הַכִּפּוּרִים פּוּרִים**, שֶׁבָּהֶם עוֹלָה וּמִתְרַבָּה הַשִּׂמְחָה, **וְהָבֵן**.

ר

הִנֵּה יָדוּעַ, שֶׁ"מִּזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד" (תְּהִלִּים ל) נִדְרָשׁ עַל כָּל מַה שֶּׁאֵרַע עִם מָרְדְּכַי הַצַּדִּיק וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה א.

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁגַּם חַג הַפּוּרִים מְרָמָז בַּמִּזְמוֹר הַזֶּה, כִּי הַמִּלִּים "**אֲרוֹמִמְךָ יְהוָ"ה**" עִם שְׁתֵּי הַמִּלִּים וְהַכּוֹלֵל עוֹלִים בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **פּוּרִים**, וְכֵן הַמִּלָּה "**וַתְּרַפְּאֵנִי**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **פּוּרִים קָדוֹשׁ** עִם הַכּוֹלֵל, **וְדוֹ"ק**.

א כְּמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שׁוֹחֵר טוֹב – תְּהִלִּים): "**אֲרוֹמִמְךָ יְהוָ"ה כִּי דִלִּיתָנִי**", וְהַמִּלָּה "דִּלִּיתָנִי" הִיא מִלְּשׁוֹן הֶעֱלִיתַנִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ב, יט): "וְגַם דָּלֹה דָּלָה לָנוּ", הַיְנוּ הֶעֱלָתָה אוֹתִי מִגָּלוּת בָּבֶל, כְּשֶׁעָבְרָה הַמַּלְכוּת לְפָרַס וּמָדַי, "**וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי**" בְּגָלוּת מָדַי וּפָרַס, הַיְנוּ כְּשֶׁלֹּא נִתְקַיְּמָה גְּזֵרַת הָמָן, אֶלָּא נֶהְפַּךְ הַדָּבָר עַל אוֹיְבֵינוּ וְכוּ'.

"**בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי**", כְּשֶׁאָמְרָה זֶרֶשׁ לְהָמָן (אֶסְתֵּר ה, יד): "יַעֲשׂוּ עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ אֶת מָרְדֳּכַי עָלָיו", וְנֶאֱמַר שָׁם: "וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ", וְלָנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בַּלַּיְלָה הַהוּא בִּבְכִיָּה וִילָלָה. "**וְלַבֹּקֶר רִנָּה**", כְּשֶׁנֶּהְפַּךְ הַפּוּר עַל הָמָן הָרָשָׁע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ז, י): "וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי", וְכָתוּב (שָׁם ח, טז): "לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה".

"**וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם**", כָּךְ אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשֶׁעָשָׂה לָהּ אֶת הַנֵּס הַזֶּה בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה: 'כְּשֶׁהָיִיתִי בְּשַׁלְוָתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיִיתִי אוֹמֶרֶת "**בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם. הָוָי"ה בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהָרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל**", אָמְנָם רְצוֹנְךָ הָיָה שֶׁאֵשֵׁב בְּשַׁלְוָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל הַיָּמִים, וְכֵיוָן שֶׁחָטָאתִי, מִיָּד סִלַּקְתָּ אֶת שְׁכִינָתְךָ מֵעָלַי, וְהָיִיתִי נִבְהָלֶת עַל יְדֵי נְבוּכַדְנֶצַּר הָרָשָׁע לָצֵאת מֵהָאָרֶץ לְגָלוּת בָּבֶל'. "**אֵלֶיךָ הָוָי"ה אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן**", שֶׁמִּתּוֹךְ הַגָּלוּת קָרָאתִי אֵלֶיךָ וְהִתְחַנַּנְתִּי לְפָנֶיךָ, וְכָךְ אָמַרְתִּי: "**מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ. שְׁמַע הָוָי"ה וְחָנֵּנִי הָוָי"ה הֱיֵה עֹזֵר לִי**", וְאַתָּה שָׁלַחְתָּ אֶת דְּבָרְךָ הַטּוֹב, וְשָׁמַעְתָּ וְחָנַנְתָּ וְעָזַרְתָּ לִי. וְ"**הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה**", כִּי בַּתְּחִלָּה הָיָה "אֲבָל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים" (שָׁם ד, ג), וּלְבַסּוֹף הָיָה "שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב" (שָׁם ט, יט), וְכָל כָּךְ עָשִׂיתָ "**לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם**", הַיְנוּ מִפְּנֵי שֶׁחָלַקְתָּ מִכְּבוֹדְךָ לְיִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם.

הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (חוּלִין קלט:): 'מָרְדְּכַי מִן הַתּוֹרָה מְנַיִן, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת ל, כג): "מָר דְּרוֹר", וּמְתַרְגְּמִינַן מֵירָא דַּכְיָא', עַיֵּן שָׁם.

וְיֵשׁ לוֹמַר בְּדֶרֶךְ רֶמֶז, שֶׁהַמִּלָּה "**מָר**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **עֲמָלֵק**, וְהַכַּוָּנָה בָּזֶה, שֶׁמָּרְדְּכַי הַצַּדִּיק פָּעַל לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, **דְּרוֹר** וְחֵרוּת מִקְּלִפַּת הָמָן עֲמָלֵק.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁהַמִּלָּה "מָר" הִיא גַּם מִלְּשׁוֹן מְרִירוּת, כִּי עִקַּר הַמְּרִירוּת בָּא מִקְּלִפַּת הָמָן עֲמָלֵק, שֶׁמְּהַפֵּךְ אֶת הַמָּתוֹק לְמָר, וְגוֹרֵם לָאָדָם לְהַרְגִּישׁ מְרִירוּת בַּעֲבוֹדָתוֹ, אֲבָל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מְלַמֵּד לְאָדָם אֶת דַּרְכֵי הָעֲבוֹדָה, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְשַׁחְרֵר אֶת עַצְמוֹ, וְיֵצֵא לִדְרוֹר וְחֵרוּת מִן הַמְּרִירוּת הַזּוֹ. וְלַמְרוּת שֶׁבִּתְחִלַּת כְּנִיסַת הָאָדָם בְּדַרְכֵי הָעֲבוֹדָה, בְּוַדַּאי הוּא מַרְגִּישׁ מְרִירוּת הֵן בְּתוֹרָתוֹ וְהֵן בִּתְפִלָּתוֹ, אֲבָל עַל יְדֵי הַתְמָדָתוֹ בָּהֶם, כָּל הַמְּרִירוּת חוֹלֶפֶת וְעוֹבֶרֶת.

וְזֶהוּ "שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים" (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, יג), הַיְנוּ כְּשֶׁזּוֹכִים לַעֲבֹד הַרְבֵּה עִם הַשְּׂפָתַיִם, הֵן בְּתוֹרָה וְהֵן בִּתְפִלָּה, עַל יְדֵי זֶה **"נִטְפוֹת מוֹר עֹבֵר"**, שֶׁהַמְּרִירוּת חוֹלֶפֶת וְעוֹבֶרֶת, וְזוֹכִים לְהַרְגִּישׁ מְתִיקוּת נִפְלָאָה בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, שֶׁזֶּה הָעִקָּר (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן נ), **וְהָבֵן** (וְעַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב סִימָן עד שֶׁהַפְּסוּק הַזֶּה נִדְרָשׁ בִּכְתָבֵי הָאֲרִיזַ"ל עַל אֶסְתֵּר וּפוּרִים, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְהָבֵן).

דְּמֵיֵי מִנְהֲגֵי פּוּרִים

א

הִנֵּה מִנְהַג יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל בְּפוּרִים "הָמָן טַאשֶׁן", וְהֵם מִינֵי מַאֲפֶה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שָׁלֹשׁ קְרָנוֹת, וּבִלְשׁוֹנֵנוּ הֵם נִקְרָאִים "אָזְנֵי הָמָן" (עַיֵּן פּוּרִים וְחַדֵּשׁ אֲדָר פֶּרֶק י סְעִיפִים לד – לו; נִטְעֵי גַּבְרִיאֵל – פּוּרִים פֶּרֶק עא סְעִיף ז).

וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה יג:): שֶׁהָמָן אָמַר לַאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ "יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים" (אסתר ג, ח), וּבְכָךְ דִּבֵּר לִישְׁנָא בִּישָׁא עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּבָיְכוֹל, אֵין אַחְדוּת בֵּינֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן נוֹהֲגִים לֶאֱכֹל "הָמָן טַאשֶׁן", כִּי בְּכָךְ מְרַמְּזִים לְפוּרִים הַמְּשֻׁלָּשׁ, שֶׁבּוֹ כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּאַחְדוּת אַחַת, שֶׁהֲרֵי אֵין הֶבְדֵּל לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה בֵּין עָרִים הַמֻּקָּפוֹת חוֹמָה מִימוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן לְבֵין עָרִים שֶׁאֵינָן מֻקָּפוֹת חוֹמָה, וְכֻלָּם קוֹרְאִים אֶת הַמְּגִלָּה בְּי"ד בַּאֲדָר (עַיֵּן שֻׁלְחָן עָרוּךְ אוֹרַח חַיִּים סִימָן תרפח סְעִיף ו), וְעַל יְדֵי זֶה מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי הַלִּישְׁנָא בִּישָׁא שֶׁל הָמָן, **וְדוֹ"ק**.

ב

הִנֵּה מִנְהַג חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה, לוֹמַר בְּפוּרִים אֶת כָּל הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁל מַסֶּכֶת מְגִלָּה, וְהַטַּעַם לְכָךְ, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַהֶוָּה אָמֵינָא שֶׁל הַגְּמָרָא, שֶׁצָּרִיךְ לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת שֶׁל

מַסֶּכֶת מְגִלָּה בְּיוֹם פּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְרוּשַׁלְמִי מְגִלָּה פֶּרֶק ב הֲלָכָה ד): ש'עוֹלָא בִּירָיֶה, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה רָגִיל, צָרִיךְ לְקְרוֹתָהּ בַּלַּיְלָה וְלִשְׁנוֹתָהּ בַּיּוֹם. הֲוֵינָן סָבְרִין מֵימַר לִשְׁנוֹת מִשְׁנָתָהּ', הַיְנוּ שֶׁבְּנֵי הַיְשִׁיבָה חָשְׁבוּ לוֹמַר, שֶׁהַמִּלָּה "לִשְׁנוֹת" הִיא מִלְּשׁוֹן מִשְׁנָה, שֶׁצָּרִיךְ לִקְרֹא אֶת הַמְּגִלָּה בַּלַּיְלָה וְלִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת שֶׁל מַסֶּכֶת מְגִלָּה בַּיּוֹם, אֲבָל 'אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי בַּבְלָיֶה, לִשְׁנוֹת קְרִיָּתָהּ', הַיְנוּ שֶׁהַמִּלָּה "לִשְׁנוֹת" הִיא מִלְּשׁוֹן חֲזָרָה, שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרֹא אֶת הַמְּגִלָּה פַּעַם נוֹסֶפֶת בַּיּוֹם.

וְכֵן נוֹהֲגִים לִלְמֹד מַסֶּכֶת מְגִלָּה בְּיוֹם פּוּרִים, וְהַטַּעַם לְכָךְ, כִּי חָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שָׁם) עַל הַפָּסוּק (אֶסְתֵּר ט, כח): "וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם" – 'מִיכָּן שֶׁקָּבְעוּ לָהּ חֲכָמִים מַסֶּכֶת', וּפֵרֵשׁ קָרְבָּן הָעֵדָה: 'שֶׁקָּבְעוּ לָהּ מַסֶּכֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ, **שֶׁיֶּהְגּוּ וְיִלְמְדוּ בָּהּ תָּמִיד**', הַיְנוּ שֶׁהַפָּסוּק לֹא בָּא לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁיּוֹם פּוּרִים לֹא יִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי זֶה כָּתוּב בְּמִפֹּרָשׁ בִּתְחִלַּת הַפָּסוּק "וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים", אֶלָּא הוּא בָּא לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁקָּבְעוּ לַמְּגִלָּה מַסֶּכֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ, כְּדֵי שֶׁיֶּהְגּוּ וְיִלְמְדוּ בָּהּ תָּמִיד, וּבְיוֹתֵר בְּיוֹם פּוּרִים הַקָּדוֹשׁ.

טְרִיפֵי פּוּרִים

א. הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **אֱלֹהִים יָרֹם**, הַיְנוּ שֶׁמַּעֲלָתָם שֶׁל יְמֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, עַד שֶׁבְּכֹחָם לְהָרִים אֶת הַדִּינִים מֵעַל הָאָדָם וּלְהַמְתִּיקָם.

ב. הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **נֵר הַטָּבַע**, וְהַמִּלָּה "**נֵר**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **הַוָּ"ה אֲדָנָ"י הַוָּ"ה אֶהְיֶ"ה הַוָּ"ה אֱלֹהִים**, הַיְנוּ שֶׁבִּימֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים מִתְגַּלֶּה נֵר ה' בְּתוֹךְ הַטֶּבַע כַּיָּדוּעַ.

וְלָכֵן הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא גַּם כְּמִנְיַן **נֵר אֱלֹהִים** וְהַמִּלָּה "**אֱלֹהִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **הַטֶּבַע** (עֵין פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים שַׁעַר יְרֵדַ יַעֲקֹב פֶּרֶק ד וְשַׁעַר הַנְּתִיבוֹת פֶּרֶק ב), כִּי בִּימֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים מִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

ג. הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" הִיא אוֹתִיּוֹת **פִּי רוֹם**, הַיְנוּ שֶׁבִּימֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים מִתְגַּלֶּה מַעֲלַת הַפֶּה וְהַתְּפִלָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי דַּיְקָא עַל יְדֵי תְּפִלָּה נַעֲשָׂה הַנֵּס, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ד, א): "וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה".

וְלָכֵן הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא גַּם כְּמִנְיַן **פִּי יֹאמַר**, שֶׁהַפֶּה יִהְיֶה מְתֻקָּן בֶּאֱמִירָה וּבִתְפִלָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

ד. הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **אַפְרִי מָה**, וְכֵן הִיא מִלְּשׁוֹן פָּרְמֵי, שֶׁהוּא

לְשׁוֹן חִתּוּךְ וּבְטוּל (עַיֵּן עָרוּךְ עֵרֶךְ פְּרָמַא), הַיְנוּ שֶׁבִּימֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים זוֹכִים לְכָזֶה בְּטוּל, עַד שֶׁזּוֹכִים לִהְיוֹת עָפָר וָאֵפֶר, וְלִהְיוֹת מָה לְגַמְרֵי.

ה. הַמִּלָּה "**פּוּרִים**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **הָמָן עֲמָלֵק** עִם הַכּוֹלֵל, כִּי בִּימֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים הָיְתָה מֵחָיָתוֹ וּמֵחָיַת זַרְעוֹ.

דִּמְיוֹנֵי הַמְּגִלָּה

א

"וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה" (אֶסְתֵּר א, א).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן יג): כְּשֶׁחוֹלְקִים עַל הָאָדָם וְרוֹדְפִים אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה וּבוֹרֵחַ בְּכָל פַּעַם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי כָּל מַה שֶׁחוֹלְקִים עָלָיו יוֹתֵר, עַל יְדֵי זֶה מְקָרְבִים אוֹתוֹ יוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה מַה שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שְׁמוֹת רַבָּה פָּרָשָׁה כה סִימָן א) עַל הַפָּסוּק (שְׁמוֹת יד, י): "וּפַרְעֹה הִקְרִיב" – 'שֶׁהִקְרִיב אֶת יִשְׂרָאֵל לִתְשׁוּבָה', הַיְנוּ שֶׁעַל יְדֵי רְדִיפָתוֹ אוֹתָם, הֵם הִתְעוֹרְרוּ בִּתְשׁוּבָה וְהִתְקָרְבוּ יוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן שַׁפִּיר הַמִּלָּה "**אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ**" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **שׂוֹרֵשׁ אהי"ה**, הַיְנוּ שׂוֹרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ו), כִּי הַיְקָא עַל יָדוֹ עִם יִשְׂרָאֵל הִתְעוֹרְרוּ בִּתְשׁוּבָה, וְזָכוּ לַהִתְגַּלּוּת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל פּוּרִים.

וְעַל פִּי זֶה יוּבַן מַה שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שַׁבָּת פח.): **'הָדוּר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ'**, וְהַמִּלָּה "הָדוּר" הִיא מִלְּשׁוֹן חֲזָרָה (עַיֵּן עֵרוּבִין נב.) וּמִלְּשׁוֹן תְּשׁוּבָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן קיב; שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן סא), וְכֵן **לֹא**

אָמְרוּ 'בִּימֵי מָרְדְּכַי', אֶלָּא דַּיְקָא 'בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ', כִּי דַּיְקָא עַל יְדֵי הַסָּרַת הַסַּבַּעַת וּגְזֵרוֹתָיו שֶׁל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, זָכוּ כָּל עַם יִשְׂרָאֵל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁהַמִּלָּה "הֲדוּר" הִיא מִלְּשׁוֹן הוֹד וְהָדָר, שֶׁהוּא עִנְיָן שֶׁל פְּאֵר וְיֹפִי (עֵין מְצֻדַּת צִיּוֹן יְשַׁעְיָה סג, א ד"ה הָדוּר), וְזֶהוּ **'הֲדוּר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ'**, הַיְנוּ שֶׁבִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עִם יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ אֶת הַהוֹד וְהֶהָדָר שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי קַבָּלָה זוֹ הָיְתָה מֵאַהֲבָה, וְעַל יָדָהּ הִתְבַּטְּלָה הַ'מּוֹדָעָה רַבָּא לְאוֹרָיְיתָא', הַיְנוּ שֶׁאִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה מַעֲמִידָם לַדִּין, וְשׁוֹאֵל אוֹתָם, לָמָּה לֹא קַיַּמְתֶּם אֶת הַתּוֹרָה, הֵם כְּבָר לֹא יָכְלוּ לְהָשִׁיב, שֶׁהָיוּ אֲנוּסִים לְקַבָּלָה בְּמַתַּן תּוֹרָה, כִּי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכוּ לְקַבָּלָה מֵאַהֲבָה.

וְלָכֵן שַׁפִּיר מֵהָרַאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל "וַיְהִי **בִּ**ימֵי **אֲ**חַשְׁוֵרוֹשׁ **הוּ**א" יוֹצֵא הַצֵּרוּף שֶׁל **אוֹהֲב**, וְהוּא עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **אַהֲבָה** עִם הַכּוֹלֵל, כִּי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, עַם יִשְׂרָאֵל הִתְעוֹרְרוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵרְצוֹנָם, מֵאַהֲבַת הַנֵּס שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם (עֵין רַשׁ"י שַׁבָּת פח. ד"ה בִּימֵי), **וְהָבֵן**.

ב

"וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה" (אֶסְתֵּר א, א), וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה י): שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְהִי", אֵינוֹ אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר, עֵין שָׁם.

וַיֵּשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן קיט): שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם כֻּלָּם מְלֵאִים יִסּוּרִים, אֵין גַּם אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה. וַאֲפִלּוּ הָעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים וַאֲפִלּוּ הַשָּׂרִים אֵין לָהֶם שׁוּם עוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, כִּי כָּל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת, וְכֻלָּם מְלֵאִים טְרָדוֹת וּדְאָגוֹת וַעֲצָבוּת וְיָגוֹן וַאֲנָחָה תָּמִיד, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים מְיֻחָדִים, וְאֵין גַּם אֶחָד מִכָּל הַגִּבִּירִים וְהַשָּׂרִים, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הַכֹּל כְּסֵדֶר כִּרְצוֹנוֹ תָּמִיד, וְכֻלָּם כְּאֶחָד מְלֵאִים יִסּוּרִים וּדְאָגוֹת תָּמִיד וְכוּ'.

וַאֲפִילוּ מִי שֶׁנִּדְמֶה עָלָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ הָעוֹלָם הַזֶּה בִּשְׁלֵמוּת, וְיֵשׁ לוֹ כָּל הַתַּעֲנוּגִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְהוֹן רַב, וְאַרְמוֹנִים גְּדוֹלִים וְכֵלִים נִפְלָאִים וְתַכְשִׁיטִין וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְכוּ', אִם יִסְתַּכְּלוּ בּוֹ הֵיטֵב, הוּא גַּם כֵּן מָלֵא כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת הַרְבֵּה תָּמִיד בְּכַמָּה מִינֵי אֲפָנִים וְעִנְיָנִים, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ. וְאֵין צָרִיךְ לְבָאֵר זֹאת לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקָדְקָדוֹ וּמִסְתַּכֵּל קְצָת בָּהֶם בֶּאֱמֶת, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (קֹהֶלֶת ב, כג): "גַּם כָּל יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת" וְכוּ', וּכְתִיב (אִיּוֹב ה, ז): "אָדָם לְעָמָל יוּלָּד", "קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז" (אִיּוֹב יד, א), וְזֶה כּוֹלֵל כָּל בְּנֵי אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל, כִּי כֻּלָּם נוֹלְדוּ לְעָמָל וּמְלֵאִים רֹגֶז וְיִסּוּרִין.

וְאֵין שׁוּם עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהִנָּצֵל מֵעָמָל וְיָגוֹן הַזֶּה, כִּי אִם לְבָרֵחַ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה יג סִימָן ז) עַל הַפָּסוּק: "אָדָם לְעָמָל יוּלָּד" – 'אַשְׁרֵי מִי שֶׁעָמְלוֹ

בַּתּוֹרָה', הַיְנוּ מֵאַחַר שֶׁכָּל אָדָם נוֹלָד לְעָמָל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִמָּלֵט מִזֶּה בְּשׁוּם אֹפֶן, עַל כֵּן הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, שֶׁיַּהֲפֹךְ הֶעָמָל לְעָמָל שֶׁל תּוֹרָה, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה נוֹלָד שֶׁיַּעֲמֹל בַּתּוֹרָה, וְאָז אַשְׁרֵי לוֹ, כִּי נִצּוֹל מֵעֲמַל הָעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֶה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן בִּתְחִלָּה עַל הָאָדָם לִגְמֹל חֶסֶד עִם עַצְמוֹ, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יא, יז): "גֹּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד", שֶׁיַּעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּמִצְוֹות וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה יִנָּצֵל מֵהַצַּעַר וְהֶעָמָל שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאַחַר כָּךְ יִגְמֹל חֶסֶד עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, וְאַחַר כָּךְ יִגְמֹל חֶסֶד עִם שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁכָּל זֶה בִּכְלָל גְּמִילוּת חֲסָדִים, כְּמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סָפָה מט.): שֶׁ"תּוֹרַת חֶסֶד" הִיא תּוֹרָה שֶׁמְּלַמֶּדֶת לַאֲחֵרִים, עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ שֶׁיִּלְמַד וְיַרְגִּיל אוֹתָם לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּמִצְוֹות וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וְלַהֲפֹךְ אֶת הַצַּעַר וְהֶעָמָל שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לְעָמָל דִּקְדֻשָּׁה, וְעַל יְדֵי יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

וְלָכֵן שַׁפִּיר הַמִּלִּים "**וַיְהִי בִּימֵי**" עוֹלוֹת בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ **אֵל** שֶׁהוּא חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נב, ג): "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם", כִּי עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה חֲסָדִים, שֶׁגּוֹמֵל חֶסֶד עִם עַצְמוֹ וְעִם בְּנֵי בֵּיתוֹ וְעִם שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם, עַל יְדֵי זֶה נִצּוֹלִים מֵהַצַּעַר הֶעָלוּל לָבֹא עֲלֵיהֶם בִּימֵי חַיֵּיהֶם, וְזוֹכִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

וְלָכֵן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ **אֵל** עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **יַבְנְאֵל**, כִּי הוּא מָקוֹם הַמִּסְגָּל לִשְׁלֹשָׁה חֲסָדִים הַלָּלוּ, לִגְמֹל חֶסֶד עִם עַצְמוֹ וְעִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, וּבְיוֹתֵר עִם שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ עִנְיַן הַפָּצַת הַדַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, וְלִזְכּוֹת לִחְיוֹת שָׁם חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה.

ג

"וְהַשְׁתָּא כַּדַּת אֵין אֹנֶס כִּי כֵּן יֵסַד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן אִישׁ וָאִישׁ" (אֶסְתֵּר א, ח).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי הַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן כו): שֶׁהַשּׁוֹתָה יַיִן בְּמִדָּה כָּרָאוּי לְפִי עָרְכּוֹ, עַל יְדֵי זֶה מִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ וּמִתְרוֹמֵם מוֹחוֹ, בְּחִינַת מוֹחִין דְּגַדְלוּת, וְעַל יְדֵי זֶה מִתְגַּדְּלִים הַחֲסָדִים בְּיוֹתֵר, וְנִפְתַּח פִּיו לָשִׁיר וּלְשַׁבֵּחַ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִתְקַיֵּם בּוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, י): "וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים" (עַיֵּן לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת חֵלֶק ב תְּפִלָּה כג).

וְזֶהוּ הָרֶמֶז "**וְהַשְׁתָּא כַּדַּת**", וְהַמִּלָּה "**כַּדַּת**" הִיא רָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל **תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר**, הַיְנוּ כְּשֶׁהַשְׁתִּיָּה מְבִיאָה אוֹתוֹ תֵּכֶף וּמִיָּד לְדַבֵּר דִּבּוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, הַיְנוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְחַס וְשָׁלוֹם **"אֵין אֹנֶס"** עַל דִּבּוּרוֹ, אֲזַי זוֹ נִקְרֵאת "שְׁתִיָּה כַּדָּת", אֲבָל כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם שׁוֹתָה יוֹתֵר מִדַּאי וְנוֹפֵל בְּשִׁכְרוּת, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֵין זוֹ נִקְרֵאת "שְׁתִיָּה כַּדָּת",

"כִּי בֶן יַסֵּד הַמֶּלֶךְ", וְהָבֵן.

ד

"וְהַיּוֹם הַזֶּה תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמָדַי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדַי בִּזָּיוֹן וָקָצֶף" (אֶסְתֵּר א, יח).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ו): שְׁכִּשְׁבָּאִים עַל הָאָדָם בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְהוּא סוֹבְלָם, עַל יְדֵי זֶה נִמְתָּקִים מֵעָלָיו כָּל הַדִּינִים, וּמִתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז **"וּכְדַי בִּזָּיוֹן וָקָצֶף"**, שֶׁכְּדַאי לִסְבֹּל בִּזָּיוֹן וָקָצֶף, וּבִפְרָט כְּשֶׁהוּא בָּא עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, בִּבְחִינַת (אֶסְתֵּר א, יז): "לְהַבְזוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן", כִּי עַל יְדֵי זֶה הוּא מַמְתִּיק מֵעָלָיו אֶת כָּל הַדִּינִים, וְגַם טוֹעֵם מִתְּיקוּת וְטַעַם טוֹב.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁהַמִּלָּה **"וָקָצֶף"** עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **קֵץ אֱלֹהִים**, הַיְנוּ שֶׁכְּדַאי לִסְבֹּל בִּזָּיוֹן וָקָצֶף, כִּי עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה קֵץ וְסוֹף לְמִדַּת הַדִּין, בְּחִינַת שֵׁם אֱלֹהִים, וְנִמְשָׁכִים רַחֲמִים וַחֲסָדִים, **וְדוֹ"ק**.

ה

"וַיַּפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל יַד הֵגֵא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן תַּמְרֻקֵיהֶן" (אֶסְתֵּר ב, ג).

וְיֵשׁ לוֹמַר בְּדֶרֶךְ רֶמֶז, שֶׁהַמִּלִּים **"שׁוּשַׁן הַבִּירָה"** עִם הַכּוֹלֵל הֵן נוֹטָרִיקוֹן **רִבּוּי הַשָּׁשׁוֹן**, כִּי עַל יְדֵי הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ שָׁם נִתְרַבּוּ הַשָּׁשׁוֹן וְהַשִּׂמְחָה, וְזָכִינוּ לְשִׂמְחַת יְמֵי פּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים, **וְדוֹ"ק**.

ו

"וַיְהִי אֹמֵן אֶת הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ אָב וָאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת" (אֶסְתֵּר ב, ז), וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְגִלָּה יג.): אַל תִּקְרֵי "לְבַת" אֶלָּא לְבַיִת", הַיְנוּ לְאִשָּׁה, עַיֵּן שָׁם.

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק ב סִימָן פז): שֶׁעַל יְדֵי כַּוָּנוֹת אֱלוּל מוֹצְאִים אֶת הַזִּוּוּג, וְזֶהוּ הַסּוֹד שֶׁמָּסַר אַבְרָהָם אָבִינוּ לֶאֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כד, ח): "וְאִם לֹא תֹּאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרָיְךָ" רָאשֵׁי תֵּבוֹת **אֱלוּל**, וּבָאֶמְצַע יֵשׁ אֶת הַתֵּבוֹת "תֹּאבֶה הָאִשָּׁה", לְהַרְאוֹת שֶׁעַל יְדֵי כַּוָּנוֹת אֱלוּל יִהְיֶה נַעֲשֶׂה "תֹּאבֶה הָאִשָּׁה" וְיִמְצָא אֶת זִוּוּגוֹ, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן שַׁפִּיר מֵהָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל **"אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת"** יוֹצֵא הַצֵּרוּף שֶׁל **אֱלוּל**, וּבָאֶמְצַע יֵשׁ אֶת הַתֵּבוֹת "לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי", כִּי עַל יְדֵי כַּוָּנוֹת אֱלוּל זָכָה לִמְצֹא

אֶת זוּוּגוֹ, הַיְנוּ אֶת אֶסְתֵּר, וְלָקְחַת אוֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה.

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה יב.): 'כָּל הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה לְשֵׁם שָׁמַיִם, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדָהּ', וְלָכֵן כְּשֶׁמָּרְדְּכַי נָשָׂא לְאִשָּׁה אֶת אֶסְתֵּר, הוּא נְשָׂאָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְעַל יְדֵי זֶה הִתְקַיֵּם בּוֹ "לוֹ לְבַת", כִּי הֶעֱלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדָהּ, וְנִמְצָא, שֶׁ"לוֹ לְבַת" וְ"לוֹ לְבַיִת" עוֹלִים בְּקָנֶה אֶחָד, וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים, **וְהָבֵן הֵיטֵב.**

ז

"וַיַּרְא הָמָן כִּי אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה" (אֶסְתֵּר ג, ה).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה יד.): שֶׁגְּדוֹלָה תּוֹעֶלְתָּהּ שֶׁל הֲסָרַת הַטַּבַּעַת, שֶׁהֵסִיר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מֵעַל יָדוֹ וּנְתָנָהּ לְהָמָן, יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה נְבִיאִים וְשֶׁבַע נְבִיאוֹת שֶׁנִּתְנַבְּאוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ לָהֶם דִּבְרֵי תּוֹכֵחוֹת, כִּי הֵם בְּנִבּוּאָתָם לֹא הֶחְזִירוּ אוֹתָם לְמוּטָב לְגַמְרֵי, וְאִלּוּ הֲסָרַת הַטַּבַּעַת שֶׁל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְהַגְּזֵרָה הָרָעָה שֶׁנִּגְזְרָה עֲלֵיהֶם עַל יְדֵי כָּךְ, הֶחְזִירוּ אוֹתָם לְמוּטָב לְגַמְרֵי, שֶׁהֲרֵי גָּזְרוּ עַל עַצְמָם תַּעֲנִיּוֹת לִתְשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ד, ג): "וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים", וְקִבְּלוּ עַל עַצְמָם אֶת הַתּוֹרָה מֵרָצוֹן (עֵין שַׁבָּת פח.), וְעַל יְדֵי כָּךְ זָכוּ לְנֵס, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ "וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה", וְהַמִּלָּה "חֵמָה" הִיא אוֹתִיּוֹת **הַמ"ח**, הַיְנוּ הָאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה נְבִיאִים שֶׁלֹּא זָכוּ לִפְעֹל מַה שֶּׁהָמָן פָּעַל, וְלָכֵן "וַיִּמָּלֵא הָמָן הַמ"ח", שֶׁהוּא מִלֵּא אֶת דִּבְרֵיהֶם שֶׁל הַמ"ח נְבִיאִים, וְהֶחְזִיר יִשְׂרָאֵל לְמוּטָב לְגַמְרֵי, **וְדוֹ"ק.**

ח

"פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה" (אֶסְתֵּר ג, יד).

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁהַמִּלָּה "עֲתִדִים" הִיא מִלְּשׁוֹן צֹאן, מִלְּשׁוֹן "וְהִנֵּה הָעֲתֻדִים הָעֹלִים עַל הַצֹּאן" (בְּרֵאשִׁית לא, י), כִּי הַמִּלָּה "עֲתִדִים" תָּמִיד נִכְתֶּבֶת חָסֵר הָאוֹת וָא"ו, וְכֵן בְּפָרָשַׁת הַנְּשִׂיאִים מָצִינוּ קָרְבָּן שֶׁל "עֲתָדִים חֲמִשָּׁה" (בַּמִּדְבָּר ז, כג), הַיְנוּ שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים מד, כג): "נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה", שֶׁהָיוּ מוּכָנִים לִמְסֹר נַפְשָׁם עַל קִדֻּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶהוּ "לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה", הַיְנוּ שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּקָרְבָּן רָצוּי עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, **וְדוֹ"ק.**

ט

"וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית

הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבַּיִת" (אֶסְתֵּר ה, א).

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁמֵּהַפָּסוּק הַזֶּה מוּבָן, שֶׁאֶסְתֵּר נָעֳמְדָה לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהִתְפַּלְּלָה עַל הֲקָמַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'.

וּבְאֶמֶת, שֶׁכָּךְ מְפֹרָשׁ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּהַר – רַעְיָא מְהֵימְנָא קט.): 'וּבְכָל אֲתַר הַמֶּלֶךְ סְתָם דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַתַּעֲמֹד, אֵין עֲמִידָה אֶלָּא צְלוֹתָא, נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ, נֹכַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דְּכָל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְצַלָּאָה צְלוֹתָא דִּלְהוֹן לְתַמָּן, לְמֶהֱוֵי נֹכַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'' [בְּכָל מָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בַּמְּגִלָּה "הַמֶּלֶךְ" סְתָם, וְלֹא כָּתוּב "הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ", זֶה מְרַמֵּז עַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַה שֶּׁכָּתוּב "וַתַּעֲמֹד", זֶה מְרַמֵּז עַל תְּפִלָּה, כִּי 'אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה' (בְּרָכוֹת ו:), וּמַה שֶּׁכָּתוּב "נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ", זֶה מְרַמֵּז עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלָּתָם לְשָׁם, שֶׁיִּהְיוּ נֹכַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ], עַיֵּן שָׁם וְיֶעֱרַב לְךָ לָעַד.

י

"וַיִּמָּצֵא כָּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מָרְדֳּכַי עַל בִּגְתָנָא וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ" (אֶסְתֵּר ו, ב).

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁמִּכָּאן יֵשׁ רֶמֶז לִשְׁנֵי שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים מִשֵּׁם מ"ב הַקָּדוֹשׁ, כִּי הַמִּלָּה "וָתֶרֶשׁ" עוֹלָה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **שק"ו צי"ת**, וְהַמִּלָּה **"בִּגְתָנָא"** כְּשֶׁתְּמַלֵּא אֶת הָאוֹת נו"ן בִּשְׁנֵי נוּנִי"ן הֵיא נוֹטָרִיקוֹן **אב"ג ית"ץ, וְדוֹ"ק.**

יא

"וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה" (אֶסְתֵּר ח, טו).

וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל פָּגְמוּ בָּזֶה שֶׁנֶּהֱנוּ מִסְּעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע (עַיֵּן מְגִלָּה יב.), וּבְאוֹתָהּ סְעוּדָה הָיָה "חוּר כַּרְפַּס וּתְכֵלֶת אָחוּז בְּחַבְלֵי בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל גְּלִילֵי כֶּסֶף וַעֲמוּדֵי שֵׁשׁ מִטּוֹת זָהָב וָכֶסֶף וגו'" (אֶסְתֵּר א, ו), וְכָל זֶה הָיָה צָרִיךְ תִּקּוּן.

וְלָכֵן כְּשֶׁמָּרְדֳּכַי יָצָא בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת שֶׁהָיָה בּוֹ **"תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן"**, בָּזֶה הוּא תִּקֵּן אֶת מַה שֶּׁהֵם פָּגְמוּ, וְזֶה שֶׁלֹּא נִזְכָּר בִּלְבוּשׁוֹ כֶּסֶף כְּנֶגֶד "גְּלִילֵי כֶסֶף", הוּא מִשּׁוּם שֶׁ'אֵין עֲנִיּוּת בְּמָקוֹם עֲשִׁירוּת' (עַיֵּן שַׁבָּת קכ:), וְדוֹ"ק (וְזֶה שֶׁלֹּא נִזְכָּר בִּלְבוּשׁוֹ כַּרְפַּס, יֵשׁ לוֹמַר בְּדֶרֶךְ הֲלָצָה, שֶׁהוֹאִיל וְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ אֶת סֵדֶר הַפֶּסַח בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, לָכֵן נִשְׁאַר לָהֶם כַּרְפַּס).

יב

"עַשֶּׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צוֹרֵר הַיְּהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם" (אֶסְתֵּר ט, י).

וְיֵשׁ לוֹמַר עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן חֵלֶק א סִימָן ו): שֶׁעִקַּר דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה הוּא כְּשֶׁיִּשְׁמַע בְּאָזְנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק, עַיֵּן שָׁם, כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל, כְּשֶׁמְּבַזִּים וּמְחָרְפִים

אֶת הָאָדָם, דַּרְכּוֹ לְהַחֲזִיר לִמְחָרְפֵי נַפְשׁוֹ מָנָה אַחַת אַפַּיִם, וַאֲפִלּוּ עַד לִכְדֵי הַכָּאָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְקַבֵּל אֶת כָּל הַבְּזָיוֹנוֹת וְהַחֲרוּפִים בְּשִׁתִיקָה וּבְאַהֲבָה, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא זוֹכֶה לְתַקֵּן תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז **"וּבַבְּזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם"**, וְהַמִּלָּה "יָדָם" הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יז, יב)**:** "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה" (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן כב), שֶׁהַמְּגִלָּה מְגַלָּה לָנוּ אֶת מַעֲלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר, שֶׁאָמְנָם הָיוּ לָהֶם בְּזָיוֹנוֹת עֲצוּמִים מֵהָמָן עֲמָלֵק וּמֵאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמִמַּת דִּילֵיהּ, וְאַף עַל פִּי כֵן "לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם", הַיְנוּ שֶׁלֹּא שָׁלְחוּ אֶת הָאֱמוּנָה מֵעַצְמָם, כְּדֵי לְהַחֲזִיר לָהֶם כְּפִי הַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁקִּבְּלוּ, אֶלָּא רַק מָסְרוּ אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה זָכוּ לַנֵּס הַגָּדוֹל שֶׁל פּוּרִים, שֶׁהוּא כְּמוֹ יוֹם הַכִּפּוּרִים (עַיֵּן תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר תִּקּוּן כא נז:), שֶׁהוּא תְּשׁוּבָה עִלָּאָה, **וְהָבֵן**.

עֵרוּבֵי הַמְּגִלָּה

א. "אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ" (אֶסְתֵּר ג, א), וְהַמִּלָּה **"אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ"** עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא כְּמִנְיַן **שֹׂרֶשׁ אֶהְיֶ"ה**, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, כִּי שֵׁם אֶהְיֶ"ה הוּא הַשֵּׁם שֶׁל תְּשׁוּבָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א סִימָן ו). וְכֵן הַמִּלָּה **"הָמָן"** הִיא נוֹטָרִיקוֹן **"נַחְנוּ מָה"** (שְׁמוֹת טז, ז), וְהִיא רֹאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל **נוּ מָאז הִתְבּוֹדְדוּת**, הַיְנוּ תַּעֲשֶׂה הִתְבּוֹדְדוּת, כִּי עַל יְדֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְהָמָן זָכוּ לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְזָכוּ לְהַכְנָעָה מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ.

בְּכָל עִנְיְנֵי הַגִּלָּיוֹן נָא לִכְתֹּב לְמַעַן:
m.l.mohorosh@gmail.com